

БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТА БІБЛІОТЕКА: ДОСЯГНЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ У СВІТІ СУЧАСНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**Бойчук Тарас Миколайович, Ходоровський Володимир
Михайлович, Цимбал Валентина Іванівна,**
Буковинський державний медичний університет,
Україна, м. Чернівці

Буковинський державний медичний університет – провідний вищий навчальний заклад України.

Університет має 7 факультетів:

- медичний факультет № 1 (спеціальність «Лікувальна справа»);
- медичний факультет № 2 (спеціальність «Лікувальна справа»);
- медичний факультет № 3 (здійснює підготовку іноземних студентів за спеціальностями «Лікувальна справа», «Педіатрія», «Медична психологія»);
- медичний факультет № 4 (спеціальності «Педіатрія», «Медична психологія», «Сестринська справа» (магістр, бакалавр), «Лабораторна діагностика (бакалавр));
- стоматологічний факультет (спеціальність «Стоматологія»);
- фармацевтичний факультет (спеціальності «Клінічна фармація», «Фармація» (спеціаліст, бакалавр));
- факультет післядипломної освіти.

На підставі дозволу Міністерства охорони здоров'я України (лист МОЗ України від 19.12.2012 №08.01-47/1975/22200) 01.01.2013 року створено коледж БДМУ, який здійснює підготовку молодших спеціалістів за спеціальностями «Сестринська справа» та «Фармація».

Для підготовки абітурієнтів до вступу у вищі навчальні заклади в БДМУ функціонують:

- підготовче відділення для іноземних громадян;
- підготовче відділення для громадян України.

Навчальний процес здійснює 47 кафедр.

При окремих кафедрах функціонують такі підрозділи:

- медико-психологічний центр (при кафедрах нервових хвороб, психіатрії та медичної психології ім. С.М. Савенка; психології та соціології);
- спортивний клуб (при кафедрі внутрішньої медицини, фізичної

- 2 центри практичної підготовки (при кафедрах догляду за хворими та вищої медсестринської освіти; внутрішньої медицини, клінічної фармакології та професійних хвороб).

До складу університету входять центри:

- навчально-лікувальний центр «Університетська клініка»;
- навчально-практичний тренінговий центр сучасних технологій перинатальної медицини;
- центр клінічних досліджень;
- навчально-виробнича аптека «Університетська № 1».

Спільно з Департаментом охорони здоров'я та цивільного захисту населення Чернівецької обласної державної адміністрації створено:

- обласний центр ендурології та літотрипсії;
- обласний центр малоінвазивної хірургії та гінекології;
- міський функціональний Центр нейро-дегенеративних захворювань ока;
- навчально-практичний центр первинної медико-санітарної допомоги на базі амбулаторії загальної практики-сімейної медицини с. Коровія Глибоцького району;
- навчально-практичний центр первинної медико-санітарної допомоги на базі амбулаторії загальної практики-сімейної медицини с. Бояни Новоселицького району;
- навчально-практичний центр первинної медико-санітарної допомоги на базі амбулаторії загальної практики-сімейної медицини м. Сторожинець.

У 2014 році рішенням Чернівецької обласної ради створено університетську клініку на базі ОКУ «Лікарня Швидкої медичної допомоги» м. Чернівці.

Обласна комунальна установа «Лікарня Швидкої медичної допомоги - університетська клініка» (м. Чернівці, вул. Фастівська, 2)

Співробітники клінічних кафедр проводять лікувально-консультативну роботу в 30 закладах практичної охорони здоров'я: 19 – обласного підпорядкування, 9 – міського підпорядкування та в 2-х шкільних закладах м. Чернівці.

Професорами та доцентами згідно графіку проводяться клінічні обходи хворих, консультативні прийоми в поліклініках та огляди хворих у стаціонарах лікувально-профілактичних закладів. Виконується великий обсяг організаційно-методичної роботи: виїзди у районні лікувально-профілактичні заклади, рецензії історій хвороб, робота в експертних та атестаційних комісіях, проведення конференцій та ін. Значна лікувально-профілактична робота здійснюється викладачами клінічних кафедр під час літньої виробничої практики.

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України від 29.05.97 р. № 526 та наказом Міністерства освіти України від 20.06.97 р. № 218 університету підпорядковані вищі медичні навчальні заклади I-II рівня акредитації (Чернівецький, Новоселицький, Вашківецький медичні коледжі), які фінансуються з обласного та районних бюджетів, мають свої статuti, печатки та рахунки у банках.

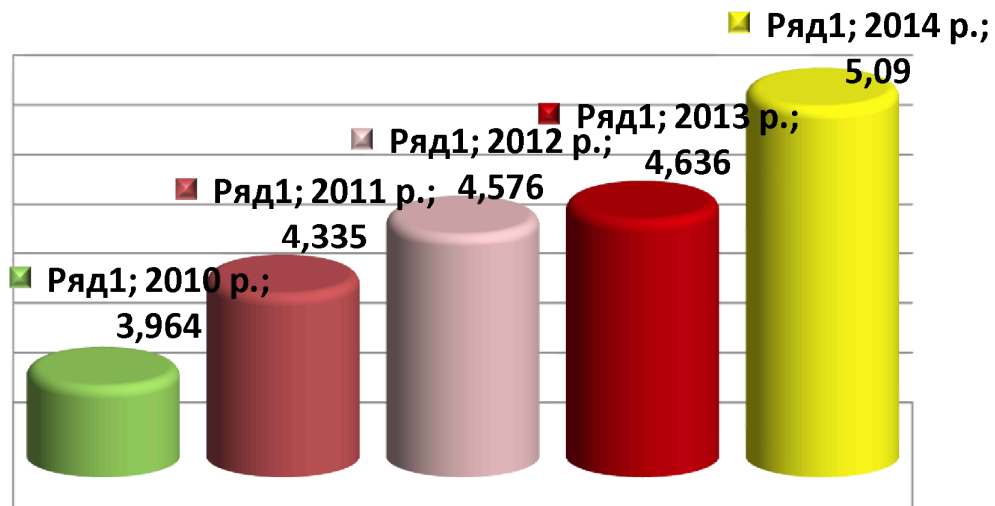
Постійно удосконалюються та доповнюються електронні навчально-методичні матеріали серверу дистанційного навчання БДМУ (moodle.bsmu.edu.ua).

З метою покращення якості навчання та забезпечення прозорості навчального процесу в університеті в 2014 році запроваджено «Електронний журнал успішності» (ez.bsmu.edu.ua). Електронний журнал успішності – web-програма, розроблена співробітниками БДМУ на основі мови програмування PHP 5.4 та серверу бази даних MySQL 5.1 з можливостями збору інформації про успішність студентів та її статистичної обробки. Електронний журнал успішності надає через Internet доступ до результатів успішності усім зацікавленим учасникам навчального процесу, а також забезпечує можливість оперативного моніторингу успішності. Програма складається з модулів: модуль викладача, модуль студента, модуль декана, модуль навчального відділу та ректорату.

№	ПІП студента	Дати проведення занять																	
		02.09.	06.09.	12.09.	16.09.	22.09.	28.09.	30.09.	06.10.	10.10.	10.10.	14.10.	20.10.	24.10.	28.10.	03.11.	07.11.	11.11.	17.11.
1.	Агазаде Лала Мус.	4	3	4	3	4	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	4	4	4
2.	Андрієвський Андрій Сер.	4	4	3	3	3	3	4	4	4	3	4	3	3	3	3	3	4	3
3.	Андроник Марія Гео.	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	3	3	3	3	4	3
4.	Баржела Яна Пет.	4	3	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
5.	Богач Тарас Вас.	3	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	4	3	3
6.	Громович Катерина Вол.	4	4	4	4	3	3	4	3	4	3	4	4	4	3	3	4	3	4
7.	Зварич Марія Іва.	3	4	3	4	3	4	3	3	4	4	4	3	3	3	3	4	3	4
8.	Зварич Олена Іва.	4	4	4	3	4	4	4	3	4	4	4	3	3	3	3	4	3	3
9.	Кладик Володимир Вол.	4	3	4	3	4	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3
10.	Лобак Людмила Рус.	3	4	4	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
11.	Марфюк Глафіра Євг.	4	4	4	4	4	4	4	4	3	4	4	4	4	3	4	4	4	4
12.	Мілевська Оксана Анд.	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	4	4	5	4	4	5	5	5
13.	Чорнописька Діана Вол.	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3

Електронний журнал успішності БДМУ (ez.bsmu.edu.ua)

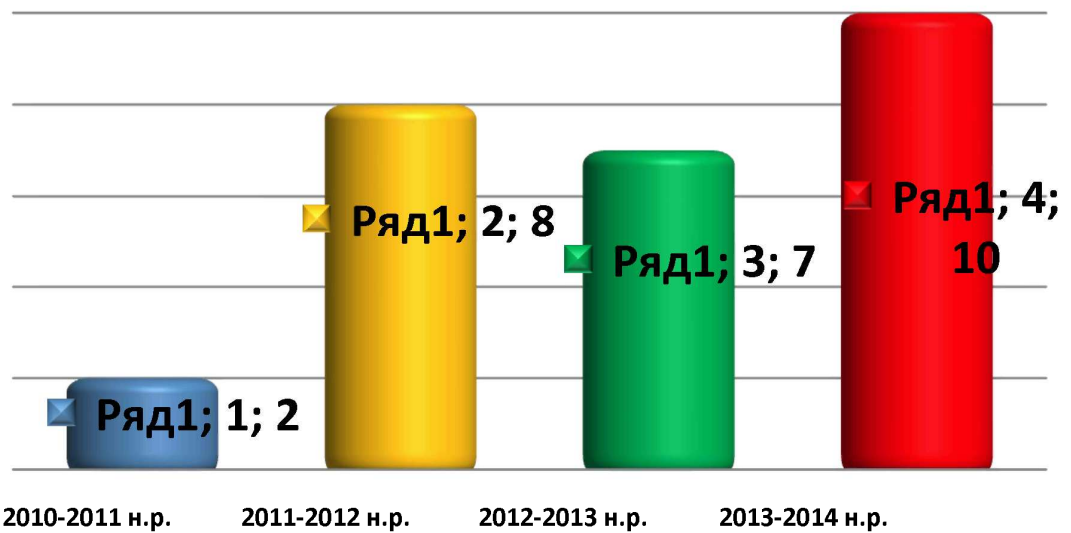
Одним із основних незалежних та об'єктивних показників оцінки якості навчально-виховного процесу у ВНЗ є рейтинг «ТОП 200 Україна», за результатами якого була визначена позитивна динаміка якості навчання у БДМУ за останні 5 років (рис. 3).

Динаміка показників якості навчання БДМУ за рейтингом "ТОП 200 Україна" у 2010-2014 р.р.

На виконання наказу Міністерства освіти і науки України від 23 грудня 2013 року № 1820 «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади у 2013/2014 навчальному році», згідно з Положенням про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 грудня 2012 року № 1410, наказу по Буковинському державному медичному університету від 17 січня 2014 року № 10-Адм «Про проведення Всеукраїнської студентської олімпіади у 2013-2014 навчальному році» проведено I етап Всеукраїнської студентської олімпіади із 60 навчальних дисциплін, які викладаються в університеті. Загальна кількість учасників I етапу олімпіади склала 998 студентів.

26 студентів-переможців I етапу олімпіади взяли участь у II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади у базових вищих навчальних закладах з 11 навчальних дисциплін та спеціальностей. Результатом участі студентів БДМУ станом на 1 грудня 2014 року стали призові місця з 10 навчальних дисциплін (у 2012-2013 н.р. – 7 призерів, табл. 1, рис. 2):

Кількість призерів II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади у БДМУ

Досягнення й здобутки БДМУ були презентовані на V Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2014». БДМУ нагороджений Золотою медаллю та дипломом у номінації «Сучасні програми, інноваційні підходи та рішення для підвищення якості освіти».

Диплом у номінації «Сучасні програми, інноваційні підходи та рішення для підвищення якості освіти», яким нагородили

університет на V Міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти – 2014».

За багаторічну інноваційну педагогічну діяльність з модернізації вищої освіти в Україні, а також за високе місце нашого університету у таких рейтингах як «Консолідований рейтинг вузів України – 2014» та «Webometrics Ranking of World's Universities», на міжнародній виставці «Освіта та кар'єра – 2015» університету присвоєно почесне звання «Лідер вищої освіти України».

У 2014 році Буковинський державний медичний університет увійшов до трійки найкращих вищих медичних навчальних закладів України за результатами «Консолідованого рейтингу ВНЗ України», складеного інформаційним освітнім ресурсом «Освіта.ua».

Вищі медичні (фармацевтичний) навчальні заклади України у "Консолідованому рейтингу ВНЗ України 2014 року"

Назва навчального закладу	Загальний рейтинг	Топ 200 Україна	Webometrics	Scopus	Бал
ДНМУ ім. М. Горького	12	23	21	7	51
НМУ ім. О.О. Богомольця	28	8	90	19	117
БДМУ	30-31	68	12	43	123

ЛНМУ ім. Д. Галицького	33	57	58	13	128
ДДМА	37	51	79	25	155
ОНМУ	38	49	76	33	158
ІФНМУ	46	42	99	47	188
КДМУ ім. С.І. Георгієвського	57-58	91	92	50	233
ХНМУ	59-60	46	162	28	236
ТДМУ ім. І. Горбачевського	62	113	42	84	239
НФаУ	63	33	171	36	240
ЗДМУ	69-70	88	85	73	246
УМСА	72-73	53	119	76	248
ВНМУ ім. М.І. Пирогова	89-90	28	187	74	289
ЛугДМУ	93	61	168	67	296

Слід зазначити, що згідно рейтингу інформативності веб-сайтів вищих навчальних закладів, сформованого експертами громадянської мережі ОПОРА, Буковинський державний медичний університет посів 1-ше місце серед вищих медичних навчальних закладів.

Рейтинг інформативності веб-сайтів вищих навчальних закладів МОЗ України

№ п/п	ВМНЗ	Показник, %
1.	БДМУ	80,77
2.	ДДМА	80,0

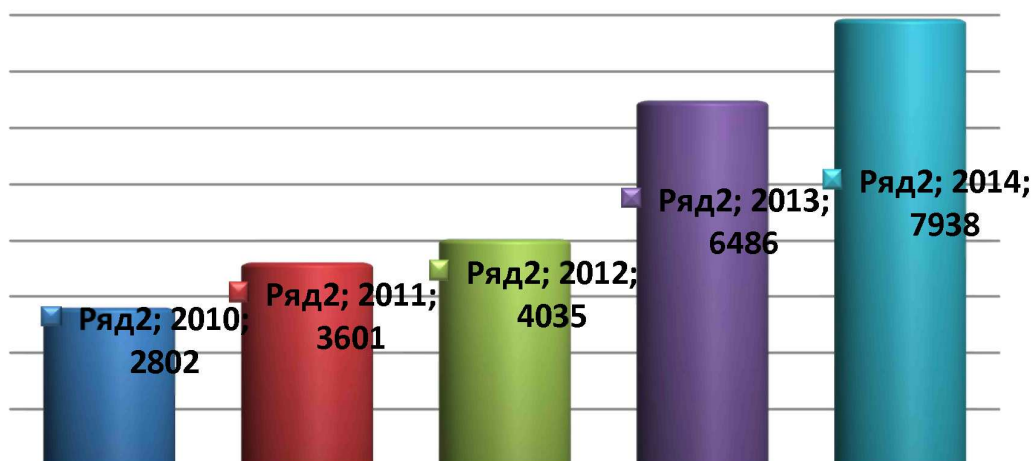
3.	ІФНМУ	76,92
4.	ОНМУ	75,64
5.	ВНМУ ім. М.Пирогова	71,79
6.	ЛНМУ ім. Д.Галицького	70,51
7.	ТДМУ ім. І.Горбачевського	69,23
8.	УМСА	67,95
9.	ХНМУ	64,10
10.	НФаУ	61,54
11.	ЗДМУ	58,97
12.	НМУ ім. О.Богомольця	53,85

З метою підготовки до складання зовнішнього незалежного оцінювання та адаптації майбутніх абітурієнтів до навчання у вищому навчальному закладі в університеті вже третій рік поспіль функціонує підготовче відділення для громадян України, в якому за весь період існування навчалися 227 слухачів з різних регіонів України. У 2013-2014 н.р. успішно пройшли навчання 83 слухачі з Вінницької (1), Волинської (1), Закарпатської (1), Івано-Франківської (1), Рівненської (2), Тернопільської (2), Чернівецької (74) областей та автономної республіки Крим (1).

Для забезпечення високого рівня підготовки слухачів, досвідченими викладачами БДМУ використовуються сучасні методи вивчення та засвоєння інформації, зокрема інтернет-технології дистанційного навчання (сервер дистанційного навчання “Центр підготовки абітурієнта БДМУ” (zno.bsmu.edu.ua)). На даному веб-ресурсі випускники 11 класів мають змогу в дистанційному режимі підготуватися до складання ЗНО з біології, хімії, української мови та літератури. Така форма навчання абітурієнтів є унікальною серед медичних ВНЗ і користується великою популярністю. За весь період роботи “Центру підготовки абітурієнта БДМУ” зареєструвалося більше 800 користувачів. Ще однією з форм використання сучасних

інформаційно-комунікаційних технологій серед абітурієнтів є проведення вебінарів. Зокрема, у 2013-2014 н.р. проведено 87 вебінарів для абітурієнтів з української мови, біології та хімії. У цьому навчальному році викладачами підготовчого відділення проведено 30 вебінарів з української мови, біології та хімії. З метою залучення більшої кількості абітурієнтів в рамках профорієнтаційної роботи вже проведено три вебінари у відкритому режимі.

Впровадження ефективних форм професійно-орієнтаційної роботи забезпечує постійне зростання кількості поданих заяв на вступ до університету. У 2014 році подано 7938 заяв, що на 18% більше, ніж 2013 році.

Кількість поданих заяв на вступ до БДМУ у 2010-2014 рр.

Станом на 15 грудня 2014 року в університеті виконуються 35 тем науково-дослідних робіт, із них 4 мають фінансування з Державного бюджету (1 завершена) та 31 ініціативні (6 завершені).

За звітний період було проведено 31 науковий захід (в т.ч. 8 з міжнародною участю), з них: 13 регіональних науково-практичних конференцій; 4 Всеукраїнські науково-практичні заходи; 5 семінарів (в.ч. 3 в он-лайн режимі). Серед проведених науково-практичних заходів 5 – згідно галузевого Реєстру на 2014 р. та 3 заходи згідно плану проведення науково-методичних конференцій та науково-практичних семінарів з проблем вищої освіти і науки професорсько-викладацького складу в системі МОН на 2014 р.

У Буковинському державному медичному університеті 16-18 жовтня відбувся XV Конгрес Світової Федерації Українських Лікарських Товариств та урочисті збори з нагоди 70-річчя БДМУ. XV

Конгрес СФУЛТ включено до заходів, передбачених «Державною програмою співпраці із закордонними українцями на період до 2015 року» та до «Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів та науково-практичних конференцій, які проводитимуться у 2014 році», затвердженого МОЗ України та АМН України (Конгреси: №13). У роботі Конгресу взяли участь близько 400 науковців та лікарів не тільки з України, а й з усього світу.

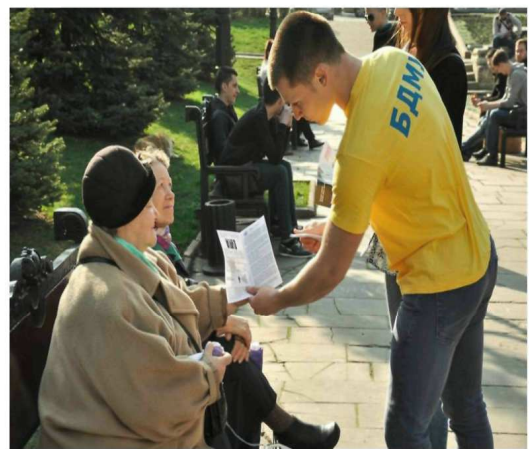
Урочисте засідання, відкриття XV Конгресу Світової Федерації Українських Лікарських Товариств (16 жовтня 2014 року)

Університетом здійснюються заходи щодо інтегрування наукових журналів до наукометричних баз даних. Журнал «Буковинський медичний вісник» проіндексований в міжнародній бібліографічній базі Ulrichsweb, а журнали «Клінічна та експериментальна патологія» та «Клінічна анатомія та оперативна хірургія» - у наукометричній базі «IndexCopernicus».

У рамках реалізації міжнародного партнерства між Буковинським державним медичним університетом та Психіатричною клінікою м. Мюнстерлінген (Швейцарія) 24 вересня 2014 р. відбулася відкрита он-лайн лекція головного лікаря Психіатричної клініки м. Мюнстерлінген доктора медицини Герхарда Дамманна «Нові інтегровані соціально-психіатричні моделі надання допомоги в психіатричній службі кантона Тургау – від планування до реалізації».

28 травня 2014 р. відбулась в on-line режимі нарада-семінар завідувачів опорних та однопрофільних кафедр (курсів) з дисциплін «Фізична реабілітація, спортивна медицина» та «Фізичне виховання» вищих медичних навчальних закладів (ВМНЗ) МОЗ України. В рамках обговорення доповідей запропоновано розпочати цикл лекцій в режимі on-line за участю провідних фахівців медичних закладів України з актуальних питань спортивної медицини та фізичної реабілітації.

Лікувальний відділ тісно співпрацює з групою по іміджевій політиці університету задля покращання інформаційно-просвітницької роботи серед населення краю та з метою висвітлення інформації про діяльність нашого навчального закладу у засобах масової інформації.

Впровадження нових технологій дало змогу покращити надання допомоги хворим на глаукому та нейродегенеративні захворювання ока. Велика кількість хворих не потребує матеріальних затрат для виїзду за межі області для лікування.

Міський центр нейро-дегенеративних захворювань ока

**Подяка співробітникам Університетської стоматологічної клініки
за сприяння у наданні безкоштовної допомоги**

військовослужбовцям, які повернулися із зони АТО та їхнім родинам

Медико-психологічний центр. У зв'язку з подіями, що відбуваються впродовж останніх місяців в Україні, зростає потреба у психологічній та психотерапевтичній допомозі населенню. Загальний рівень стресу, тривоги, травматичні події, свідками та учасниками яких була велика частина населення, прогнозовано призводять до зростання кількості посттравматичних стресових розладів, загострення невротичних станів, зривів адаптації тощо. Особливої уваги та психологічної підтримки потребують безпосередні учасники військових подій – військовослужбовці, які брали участь у антитерористичній операції.

Створений у 2004 році як навчальна база для підготовки фахівців за спеціальністю «Медична психологія», нині він виконує функцію психологічної служби навчального закладу. У центрі надаються психологічні консультації абітурієнтам, студентам та співробітникам університету, функціонує плей-бек театр «Луна», школа лідерства, групи системно-сімейної та тілесно-орієнтованої терапії, проводяться різноманітні тематичні психологічні тренінги для студентів та співробітників БДМУ. Важливою складовою діяльності центру є проведення за запитом адміністрації опитувань студентів та співробітників з різних аспектів діяльності закладу. Значний інтерес у студентів та молодих фахівців-психологів викликає традиційний психологічний інтенсив, який проводиться під час літньої виробничої практики на базі відпочинку «Здоров'я».

У 2014 році кафедрами та бібліотекою продовжено роботи по наповненню цифрового репозиторію БДМУ (<http://dspace.bsnu.edu.ua:8080/xmlui>), який станом на 15.12.2014 року містить 7515 електронних варіантів наукових на навчально-методичних праць співробітників університету. За результатами світового рейтингу інституціональних репозиторіїв «RankingWebofWorldRepositories» у січні та липні 2014 року репозиторій БДМУ посів 1-ше місце серед ВМ(Ф)НЗ України.

За даними рейтингу інтернет-продуктивності «WebometricsRankingofWorld'sUniversities» БДМУ у січні 2014 році посів 1-ше місце серед вищих медичних навчальних закладів України.

Таблиця 5

**Рейтинг ВМ(Ф)НЗ України
у «WebometricsRankingofWorld'sUniversities» (січень 2014 р.)**

ВМ(Ф)НЗ	Місце в загальному рейтингу	Місце серед ВМ(Ф)НЗ
БДМУ	2788	1
Донецький НМУ ім. М.Горького	3891	2
ТДМУ ім. І.Я.Горбачевського	6702	3
Львівський НМУ ім. Д.Галицького	7905	4

Одеський НМУ	8774	5
Дніпропетровська ДМА	8878	6
Запорізький ДМУ	9194	7
НМУ ім. О.Богомольця	9517	8
КДМУ ім. С.І.Георгієвського	9198	9
Івано-Франківський НМУ	9960	10

У 2014 р. університет приймав делегації з Республіки Молдова, Румунії, Швеції, Узбекистану, Швейцарії, Німеччини та Грузії. 52 співробітники БДМУ взяли участь у 55 міжнародних науково-практичних заходах за кордоном. Розширення міжнародної співпраці як університету в цілому, так і окремих кафедр дало змогу опублікувати у закордонних виданнях 481 наукову працю, що значно перевищує показник минулого року.

Робоча зустріч з ректором Тбіліського державного медичного університету Зурабом Вадачкорія (Грузія) та Головним лікарем Психіатричної клініки м. Мюнстерлінген Герхардом Дамманном і співробітницею клініки Оленою Кірюхіною (Швейцарська Конфедерація)

За показниками наукометричної бази даних Scopus станом на 27.08.2014 року університет посідає 44-е місце серед вищих навчальних

закладів України та 8-ме серед вищих медичних (фармацевтичного) навчальних закладів.

Сертифікат якості наукових публікацій, яким відзначено університет на V Міжнародній виставці “Сучасні заклади освіти – 2014”

Спільно з Радою молодих учених та студентською радою БДМУ студентське наукове товариство забезпечило проведення 2-4 квітня 2014 року вперше на базі нашого університету Міжнародного медико-фармацевтичного конгресу студентів і молодих учених «Сучасні аспекти медицини та фармації», який включено до Реєстру з'їздів, конгресів, симпозіумів, науково-практичних конференцій 2014 року МОЗ і НАМН України (№4), та в рамках заходу II Симпозіум «Студентське самоврядування як один з елементів розвитку громадянського суспільства».

Колективне фото учасників Міжнародного медико-фармацевтичного конгресу студентів і молодих учених «Сучасні аспекти медицини та фармації» (2-4 квітня 2014 року)

Флеш-моб до Дня української вишиванки

Співробітниками та студентами університету організовано благодійну акцію «Подаруй дитині книгу»

Гран-прі у номінації «Розвиток студентського самоврядування у вищому навчальному закладі» на Міжнародній виставці «Освіта і кар'єра –2014».

В успішному розвитку університету є чималий доробок колективу бібліотеки, адже вона – серце нашого університету. Тут працює ініціативний колектив, який постійно удосконалює зміст своєї роботи, який - в постійному пошуку. Фондом бібліотеки нашого університету користуються викладачі, співробітники і студенти університету та медичного коледжу, а також лікарі-практики міста та біля 500 студентів національного університету ім. Ю. Федьковича. За рік бібліотека обслуговує біля 6800 читачів, у т.ч. понад 5000 студентів.

Для читачів щорічно проводяться біля 20 оглядів нових надходжень літератури. Експонується понад 250 тематичних книжково-ілюстрованих виставок, в т.ч. у віртуальному варіанті.

Для аспірантів і магістрантів університету за розкладом та наказом ректора проводяться по 2 заняття з основ бібліографії.

Разом з відповідними кафедрами університету проводяться 3-4 Дні інформації, на яких готується виставка літератури за певною темою, веб-бібліографія для кафедр, огляд запропонованої літератури, роздруковуються інформаційні бюлетені.

Щорічно в електронному читальному залі № 1 проводяться презентації монографій науково-педагогічних працівників нашого університету.

Важливу роль у формуванні інтелектуального рівня читача відіграють україномовний веб-сайт бібліотеки та його англomовна версія.

З 2000 р. в бібліотеці функціонує комп'ютерна програма «Liber-Media», яка налічує біля 400 тис. одиниць інформації.

З грудня 2013 р. розпочалася робота по впровадженню в бібліотечні процеси АБІС «Ірбіс-64». Електронний каталог розміщений на офіційному сайті бібліотеки, який на 1 травня 2015 р. налічує понад 45 000 одиниць інформації.

Активно проводиться робота по введенню книжкових фондів відділів з подальшим штрих-кодуванням їх. З вересня 2015-2016 н.р. планується впровадження ламінованих читацьких квитків студентів.

Формується електронний архів повнотекстових версій навчально-методичних матеріалів, монографій, авторефератів дисертацій, статей та інших документів, виданих вченими БДМУ, для підготовки студентів до занять виключно в локальній комп'ютерній мережі електронних читальних залів № 2 і № 3. Даний фонд електронної навчальної літератури налічує біля 120 прим.

А попереду багато важливої роботи по впровадженню АБІС «Ірбіс-64» та автоматизації всіх бібліотечних процесів.